

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

*Інновації партнерської взаємодії освіти,
економіки та соціального захисту в умовах
інклюзії та прагматичної реабілітації
соціуму*

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції

24-25 листопада 2022 р.

м. Кам'янець-Подільський, 2022

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: **Тріпак М. М.:** заслужений працівник освіти України, ректор НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», професор кафедри інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук, кандидат економічних наук, доцент; **Сімашкевич М. Є.:** голова Кам'янець-Подільської районної ради, голова Ради стейкхолдерів НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Посітко М. В.:** український політик, громадський діяч, міський голова м. Кам'янця-Подільського; **Роберт Хей:** член ради директорів, співзасновник та директор Sunflower Community Fund; **Жуховський Іренеуш:** проректор з розвитку, промоцій та фондів ЄС Міжнародної академії Прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща); **Шарлович Зоя:** кандидат педагогічних наук, ад'юнкт Міжнародної академії Прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща); **Радулеску Ана:** кандидат соціологічних наук, доцент Бухарестського університету, Голова Асоціації соціальних працівників Європи (Республіка Румунія); **Марек Хамот:** проф. WSG, др., ректор Університету економіки в Бидгощі (Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, Республіка Польща); **Гарбарець І. А.:** в.о. директора ВСП Кам'янець-Подільський фаховий коледж НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Лаврук О.:** доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, в. о. проректора з навчальної роботи НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Гуменюк І. Л.:** кандидат економічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Лучик В. Є.:** доктор економічних наук, професор, в. о. завідувача кафедри інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Палилюцько О. М.:** кандидат історичних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Тимків А. О.:** керівник навчально-методичного та наукового відділу, кандидат економічних наук, викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Волощук М.Б.:** керівник відділу міжнародних зв'язків та комунікації, викладач кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності імені Т. Сосновської, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Корман М. М.:** провідний фахівець сектору наукової роботи у сфері інклюзії та інклюзивної освіти, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської.

М 75 Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кам'янець-Подільський, 24-25 листопада 2022 р.). Кам'янець-Подільський, 2022. 376с.

Збірник містить матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму», яка відбулась 24-25 листопада 2022 р. (НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», м. Кам'янець-Подільський), з актуальних питань сучасної економічної науки, освіти та соціальної роботи в умовах сьогодення.

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори наукових праць. Видано в авторській редакції.

Медико-соціальна реабілітація дітей з обмеженими можливостями здоров'я в сучасних умовах	348
<i>Могилка О.П., Терьошина І.Ф., Зеленська К.О.</i>	
Нормативно-правове регулювання діяльності соціальних працівників у реабілітаційних програмах для споживачів наркотиків	350
<i>Момот М.А.</i>	
Особливості інклюзивної освіти в сучасній школі	352
<i>Николаєва В.І., Суровцева І.Ю.</i>	
Законодавчі та нормативно-правові основи надання медико-соціальних послуг особам похилого віку в Україні	354
<i>Новгородський Р.Г., Кулик Т.В.</i>	
Ніжинський дитячий будинок інтернат як суб'єкт соціальної роботи з дітьми з особливими потребами	356
<i>Палилюлько О.М., Настина В.І.</i>	
Захист прав людини в Україні в умовах воєнного стану	359
<i>Пиляк М.І., Ірина Рудзевич</i>	
Особливості відповідальності та покарання у міжнародному кримінальному праві»	362
<i>Присакар В.В.</i>	
Проблема толерантності у системі підготовки майбутніх соціальних працівників	364
<i>Сасіна І.О., Гребенюк Т.М.</i>	
Реабілітація осіб, які отримали порушення зору внаслідок бойових дій	368
<i>Сидор Г.В. Корман М.М. Сидор Володимир</i>	
Критерії й показники оцінювання методики формування готовності до коректної та соціальної взаємодії у діловій сфері повсякдення.....	370
<i>Столяренко О.Б.</i>	
Особливості формування креативного потенціалу педагога в умовах сучасного освітнього закладу	373
<i>Сторожук Н.Р.</i>	
Роль соціальних інституцій у суспільстві в умовах сьогодення	375
<i>Тумків Р.О.</i>	
Methods of optimizing the identification of the parameters of the low-intensity electro-retinal signal model	377
<i>Турубарова А.В.</i>	
Метод арт-терапії як засіб психологічної реабілітації підлітків з обмеженими функціональними можливостями, що переживають наслідки травматичних подій	380
<i>Червоненко К.С.</i>	
Формування толерантності майбутніх соціальних працівників в процесі волонтерської діяльності.....	382

Сасіна І.О.

*доцент, кандидат психологічних наук,
доцент кафедри офтальмопедагогіки та офтальмопсихології,
Український державний університет імені Драгоманова
м. Київ, Україна*

Гребенюк Т.М.

*доцент, кандидат психологічних наук,
завідувач кафедри офтальмопедагогіки та офтальмопсихології,
Український державний університет імені Драгоманова
м. Київ, Україна*

РЕАБІЛІТАЦІЯ ОСІБ, ЯКІ ОТРИМАЛИ ПОРУШЕННЯ ЗОРУ ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ

У зв'язку з російською агресією на території України збільшилася кількість осіб з порушеннями зору внаслідок травматичних пошкоджень очей. Так, серед бойових травм військовослужбовців близько 16% припадає саме на травматичні пошкодження очей [5]. Військовослужбовці, які отримали травми внаслідок бойових дій потребують цілеспрямованої допомоги з відновлення їх морального, психічного та фізичного стану, тобто потребують комплексної реабілітації.

Реабілітація військовослужбовцям гарантується Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», проте слід констатувати, що в Україні система соціально-психологічної реабілітації учасників бойових дій, які втратили зір, потребує наукового обґрунтування та удосконалення, про що зазначалося у Memorandum of Understanding (MOU), підписаного між британськими благодійними організаціями - Blind Veterans UK, BRAVO VICTOR та Кабінетом Міністрів України [5].

В останні роки активно досліджуються питання удосконалення системи надання реабілітаційної допомоги учасникам бойових дій. Ю. Бриндіков [2, с.107], який основними складовими комплексної реабілітації учасників бойових дій визначає: медичну, психологічну, соціальну, педагогічну та професійну реабілітації. Особливу увагу в своїх наукових дослідженнях науковець приділяє соціально-психологічній реабілітації учасників бойових дій, специфіка якої полягає у застосуванні психологічних, педагогічних та соціальних заходів, спрямованих на відновлення, корекцію або компенсацію порушених психічних функцій, станів особистісного та соціального статусу у військових.

В процесі реабілітації військовослужбовців, які отримали порушення зору внаслідок бойових дій слід враховувати не лише загальні аспекти реабілітації, але й ті специфічні, що безпосередньо пов'язані з порушеннями зору. Наукових робіт, які стосуються застосування комплексної реабілітації військовослужбовців в Україні при порушеннях зору ми не знайшли. Але в окремих роботах розглядаються психологічні проблеми, які виникають при

повній та частковій втраті зору в учасників бойових дій. Так, за результатами досліджень Р. Абдяхімова [1] у даній категорії осіб порушення зору викликають високий рівень соціальної фрустрованості та загальну психологічну дезадаптованість.

В тифлопсихологічних дослідженнях Т. Гребенюк, І. Моргуліса, Є. Синьової, Ю. Тімакової [4] зазначається, що глибокі порушення зору призводять до стійкої психічної депривації соціального та емоційного характеру, що порушує соціальну адаптацію особистості, викликає високу тривожність та невпевненість у собі. Це вимагає проведення соціально-психологічної реабілітації з обов'язковим залученням сімейного оточення.

Відповідно до узагальнених результатів досліджень в тифлопсихології (Т. Гребенюк, Т. Купріянова, Л. Медведок, О. Паламар, І. Сасіна О., Є. Синьова, Ю. Тімакова та ін. [3, 4, 5]) соціально-психологічна реабілітація осіб з порушеннями зору включає такі складові: психологічна реабілітація, що розглядається як система заходів, спрямованих на збереження або відновлення фізичного та психічного здоров'я учасників бойових дій, профілактика агресивної та саморуйнівної поведінки; елементарна (соціальна) реабілітація, яка передбачає поновлення і формування елементарних навичок самообслуговування, формування навичок орієнтування в малому і великому просторі, оволодіння системою письма та читання за Л. Брайлем; фізична реабілітація зосереджена на відновленні активності, фізичному розвитку та участі в фізкультурно-спортивних заходах; технічна реабілітація має на меті навчання користуванню інформаційними, побутовими, навчальними та тифлотехнічними засобами; соціокультурна реабілітація розглядається як розвиток інтересів, захоплень, естетичної творчості, підвищення загальнокультурного рівня особистості в умовах зорової депривації.

Література:

1. Абдяхімов Р. А. Особливості фрустраційного реагування в учасників бойових дій з клінічними проявами посттравматичного синдрому та частковою втратою зору. *Психіатрія, неврологія та медична психологія*. 2018. № 10. С. 54-61. DOI: 10.26565/2312-5675-2018-10-08.
2. Бриндіков Ю. Л. Теорія та практика реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій в системі соціальних служб : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.05. Тернопіль, 2019. 559 с.
3. Гребенюк Т.М. Вивчення особливостей соціально-психологічної адаптації інвалідів по зору до навчання у ВУЗах. *Соціально-психологічні проблеми тифлопедагогіки. Збірник наукових праць*. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. Випуск 3. С. 52-63.
4. Синьова Є.П. Особливості розвитку і виховання особистості при глибоких порушеннях зору : монографія. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. 441 с.